

Dolgosok és „okosok“

Mi minden készül el úgy, hogy nem ismerjük meg az ötletet adót, a terv készítőjét, a megvalósítás anyagi és szervezési gondjaiban közreműködőt! Nem azt, aki mindezt fizetésért, bérért csinálja, hanem az úgynevezett szellemi társadalmi munkást. Kevesen tudják, hogy a közért önzetlenül tevékenykedők között nemcsak a házuk előtt árkot ásók, a járda-készítők, a virágot ültetők, a játszótéri játékokat készítő, az iskolás gyermekek tantermét kifestők vannak sokan és érdemelnek elismerést. Pedig nem egy társasház sok tízezer forintot érő tervezését, tereket, parkok, középületek elkészítésének megszervezését, a munkákhoz szükséges — sokszor anyagi — lehetőségek biztosítását olyan nyugdíjas, vagy aktív mérnökök, jogászok, közgazdászok, egyéb szakemberek végzik, akik ezért egy fillért sem kapnak. El sem fogadnák.

Annál inkább tiszteletet és elismerést érdemelnek! S ez azért is hangsúlyozandó, mert mostanában akadnak a kész dolgokat mustrálgató, rosszmájú emberek. A ráérők, a mindenhez utólag értők, a semmilyen köz munkában

spontán részt nem vevők: a kibicek kéretlen fitymálásai sértik a névtelen társadalmi munkásokat is. Miért van márványból a díszívokút; miért nem a tér másik oldalára tették a vízmedencét; miért hintákat szereltek fel a parkban, ahol kézilabdapálya kellett volna; miért rózsával ültették be a folyóparti sétányt bukszus bokrok helyett?

Nem, nem arról van szó, hogy ha valami másként sikerül, mint kellett volna, hallgassuk el a kifogásokat. Ha valami rossz, a közízlésnek és a közérdeknek nem megfelelő, azt bírálni kell, hogy a hiba ne ismétlődjék. De a kákn csomót keresőkkel nem értünk egyet! Mert ezek az emberek, akiknek száma ugyan kevés, akkor is ócsárolnak a létesítményeket, ha azok pontosan ellenkező helyen, formában készültek volna el.

És e közben azoknak szegik kedvét, akik egyéb munkájuk mellett a város szépítéséért, a köz gazdaságáért legjobb tudásuk szerint, önzetlenül dolgoznak. Pedig elsősorban dicséret és köszönet illeti őket.

Kondorosi János

Zrínyi-émlék-ünnepségek

Zrínyi Miklós várkapitány zászlótartójának, Juranics Lőrincnek egy kései leszármazottja 1833-ban alapítványt tett a szigetvári hősök halála napjának — szeptember 7-nek — a megünneplésére. 1878-ban állították fel Szigetvár főterén Zrínyi Miklós oroszlános emlékművét — az első Zrínyi-émléket Magyarországon. 1963-ban a Zrínyi-émlékünnepségeket felvették a Baranyai vásárnapok rendezvénysorozatába.

Az első Zrínyi-émléknapp 135., az emlékmű felállításának 90. és a Zrínyi-ünnepségek hivatalossá tételének 5. évfordulója alkalmából szombaton nagyszabású rendezvénysorozat kezdődött Szigetvárott. Zászlódszibe öltöztek az utcák és a terek; a városi tanács székházában a tanulóifjúság hazafias neveléséről tanácskoztak. Ezzel egy időben a Zrínyi-vár külső parkjában úttörő honvédelmi versenyt rendeztek. Délután II. Szulejmán szultán egykori dzsámijában megnyitották Martyn Ferenc pécsi festőművész kiállítását; amelyen 35 képből álló sorozat látható a dicső kurruckorrol.

Ahol mindig villámlik

Ivsugárzás. Valami különös, vibráló ragyogás, szikrázás. Erős, szinte szűrő, hirtelen változó fényesség. Kékes vakító tűz, egyik pillanatban felcsap, a másikban kilobban.

Itt, ebben a műhelyben mindig villámlik. Mintha miniatűr égháborúk villognának a vasból való spa nyolfalak között, amikkel egy-egy hegesztő munkapadját „árnyékolják”.

Hegesztőpajzs

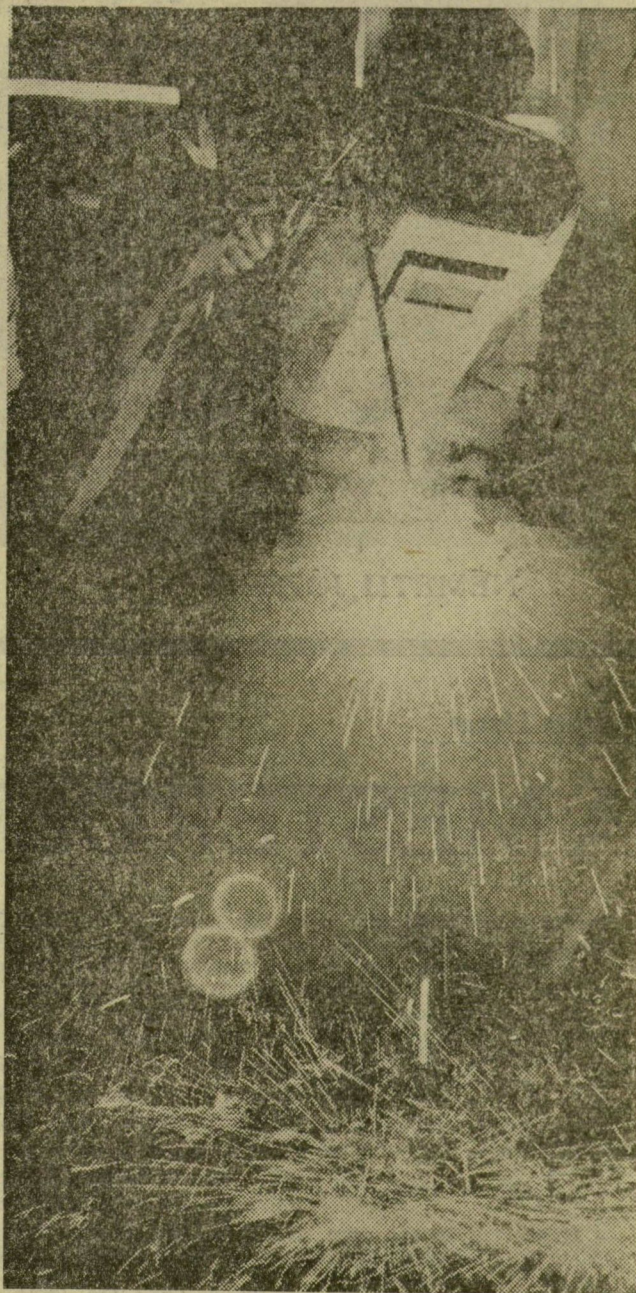
Mert az ivsugárzás — mintha csak ebben is hasonlítani akarna a villámhoz —, amilyen szép, éppolyan veszélyes is lehet. Ezért vannak lovagi tornák hőseire emlékeztetően beöltözve a műhelybeliek a Szegedi Vas- és Fémipari Ktsz.-ben. Az ő sisakjuk a hegesztőpajzs — takarja az arcot, védi a szemet az ivsugárzás káros hatásaitól.

Megvannak a maga törvényei, biztonsági előírásai a hegesztésnek, S hogy ezek mennyire szükségesek, hamarosan magam is tapasztalom. Néhány perces itartatózkodás, nézelődés után már mintha valami érdeséget éreznék a szembogaramban. Erdemes elfogadni az oltalmul kínált hegesztőpajzsot. Enélkül bizony alig lehetne követni az izgalmas műveleteket: hogyan forrad össze egyik acél-darab a másikkal, hogyan lesz a különálló alkatrészekből egyetlen — és most már oszthatatlan — egész. És ez a hegesztés óriási jelentősége. Ma az ipari termelésben kulcshelyzetet foglal el; nélküle szinte elképzelhetetlen a gépek, berendezések és sok-sok termék előállítása, törött, kopott alkatrészek, üzemképtelen masinák megjavítása.

„Villamosívet húzunk”

A brigádvezető, Farkas Béla arca elé emeli a fém-pajzsot. Így teszek én is: pillanatra minden elsötétedik. A pár méterre álló hegesztődinamó testéből azonnal gondolatgyorsan repül az áram, vagy 260 amperes erővel.

— Az ember csak odaüti,

Somogyi Károlyné felvételei

Szikrázik az elektromos ív, akár a csillagszóró. Farkas Béla és Gajda István hegesztés közben

de meg is rántja; abban a pillanatban kezd a vas ömleni.

Ömlik is a hegesztőpajzs varázslására; szikrázik, villog. A két pólus, a fémdarab meg az elektroda fogó közt létrejött az ív. „Villamosívet húzunk” — így mondják a szakmabeliek, most ez az ív, illetve a keletkező 2400—2600 Celsius-fokos hő olvasztja, ömleszt a fémeket. Tüzesen körbejár a hegesztőpajzs. Aztán sötét-ség.

Le lehet venni a pajzsot. Kész ez is. A lemezfa-
lón
újabb kitérő, ide hű-
nak strigulát a hegesztők;
darabban dolgoznak. S az
olvadt fém már meg is der-
medt, szilárd kötés lett be-
lőle az eddig idegen felü-
letek között.

Sugarak

A „szomszédban” magas, izmos férfi; Gajda István. Mint a brigádvezetőnek, neki is több szakmája van, a lakatosághoz is ért, a hegesztéshez is. Eppen fogóval fordítja a felhevült fémeket, hogy a másik oldaláról is hegeszthesse. Újabb tűzi-játék. S közben egyre rövidül, kopik, folyékony fém-csöppekké válik az elektroda, úgy fogy el, mint a ceruzából a grafit. De se baj, ezekből az acélceruzaiból nyalábnyi áll készenlétben az asztalon.

Az embernek, mint Gajda István mondja, itt is védekezni kell az ultraibolya sugarak ellen. A fűtetlen testrészt pipacspirosra égeti

a sugárzás, éppúgy, mint a tűző napon, csak persze sokkal hamarabb. Tüzes szikrák közt töltik munkás napjaikat a brigádtagok: Hudák Tibor, Santa László, Juhász István, Csikós László meg Arnold András. Hosszú bőrkötény, hosszúszerű kesztyű, s lábvédő az egyenruhájuk. De ismertető-jelük a derekas helytállás is. Kasza László párttitkár és Bácskai Miklós művezető elmondja: fontos export-munkát végeznek, ekealkat-részeket hegesztenek a Lip-
csei Mezőgazdasági Gépgyár részére. Ott izotópvizsgálat-
tal is ellenőrzik a minősé-
get, s nagy érdeme van a
Farkas-brigádnak is abban,
hogy mindeddig kifogástal-
lannak találtak.

Mégegyszer visszanezék a műhelyajtóból. A hegesztő-pálcák, mint acél csillag-szórók, egő szikrákkal szór-ják tele a levegőt, miközben betöltik ember-szabta hiva-tásukat; összeforrasztják azt, ami összetartozó.

Nem tudom hogyan, hir-telen vörssor is társul ben-nem ehhez a képhez: „Míg megvilágosul gyönyörű ké-pességünk, a rend...”

Simai Mihály

A burgonyát

télre most
VÁSÁROLJA MEG.

Eladás egész nap, va-sárnap is, házhozszállítá-tással is.
Tsz-lerakat, Petőfi Sán-dor sgt. 74.

Vízután-pótlás

Az utóbbi napokban lehul-lott csapadék a Dunának nem sok vízutánpótlást adott. Pentektől szombatig Bécsnél mindössze 32 centiméterrel aradt a folyó, s ez a kis emel-
kedés a jelenleg még végig apadó magyar szakaszon már csak 1—2 centiméteres áradást jelent. A hazai mellék-folyók közül a Körösök víz-gyűjtő területe kapta a leg-több csapadékot, s az esőzés 1—2 méteres áradást indított el. A Fekete-Körös duzzadt meg a legjobban, s így a pen-
tekről-szombatra virradó éj-jel a folyó alsó szakaszán elsőfokú árvízvédelmi készült-séget rendeltek el. Az ára-dás azonban még az éjjel te-tőzött. Antnál 532 centiméte-res vízzinttel, s a délelőtti jelentés már 10 centiméteres apadást jelzett. /

A naptevékenység alakulása

Az év végére érkezik el a naptevékenység mostani maximuma; az előjelek sze-rint azonban nem egészen úgy, ahogyan a tudósok előre kiszámították. Ez meglepetés-ként érte a magyar kutató-kat, köztük az Országos Me-teorológiai Intézetnek azokat a munkatársait is, akik dr. Flórián Endre osztályvezető irányításával a rövid rádió-hullámok terjedési viszonyait igyekeznek előre kiszámíta-ni.

A naptevékenység erőssé-gét az úgynevezett napfolt-számmal szokás jelezni, amelyben egyszerűen szere-pel az egyes napfoltok szá-ma és tízszeresen a napfolt-csoportoké. A napfoltzá-

mok a naptevékenység alaku-lásához igazodva a maximum felé közeledő időszakban vi-szonylag egyenletesen szok-tak növekedni, majd a csúcs elérése után ugyancsak egyenletesen csökkennek.

Jogosnak látszott a felle-vés, hogy most közepes erő-ségű lesz a naptevékenység a maximum idején. Ezzel szemben ma már biztosra ve-hető, hogy a napfoltszám de-cemberben is alig haladja majd meg a 110-et. A megle-petések ezzel nem fejeződ-tek be: a szokott egyenletes növekedés helyett most egé-szen szeszélyesen váltakoznak a nullát alig meghaladó és a 100-at is megközelítő nap-foltszámok.

vó falat nélkül. Sok évezredes sors ez uram. Mindig középszerűség vezet a világot, mert a bölcs nem olyan bölcs, hogy ne mondja azt, „nem tu-dom”. Látja kérem, ezt soha nem sza-bad mondani, mindig csak azt, hogy „tudom”. Aki ezt jól tudja, mindig boldogul, mert ezek vannak közöttünk többségben. Csakhogy én a „tudomo-kat” mellbevágóan teszem az asztal-ra. Hűsz esztendőnyi megfeszített, idegtépő munkával: joggal állok ki most azzal, hogy „én tudom”.

— Az is baj, hogy nincsen erre-felé buszjárat — folytatja most a szódás — talán az segítené valamit. Igaz, azt mondják a buszosok, hogy a tekőben mosdókön meg a busz sem segítene. Gondoltam, hogy majd az ötnapos munkahét. Akkor, csak jobban lejár-nának. De ki győzi ezt kívánni, amíg mindenki öt napot dolgozik! Olyan so-kara lesz az, hogy én addig elballagok erről a világról. Lehet, hogy a jövő héten szolok a főnökségnek: zárjuk be ezt a csehót, aztán jövő tavaszra majd meglátjuk. Nem is nagyon van más választásom. Három napja vett a fele-ségem egy kiló húst. Megcsinálta fási-rozotttnak. Hát azt hiszi, hiányzik be-lőle egy darab? Dobhatom a szemétre.

— Mindez titok — hajol egé-szen közel a zseni a másikhoz —, beszélni nem szabad. En őnt nem ismerem, soha senkivel nem beszéltem erről, magam sem értem egészen ezt a mostani közlékeny-ségemet. Minden beszéd fecsegés té-nyek nélkül, én nem tartozom a fe-csegők igen népes táborába. Végtele-nül lesújtana, ha ön indiszkréciót kö-vetne el. Majd hallani fog rólam. Nemcsak itthon, egész Európában.

— Pedig hirdettem az éttermet a helyi újságokban is — kesereg a szódás. — Olyan szép az kérem, hogy ellilene még Rómában is. Frissen sült hurka-kolbász, több fajta bor, meg rövidita-lok. Nem olyan az enyém, mint a töb-bi vízparti csapszék, ahol még egy

rendes terített asztal sincs. Azok azt hiszik, hogy a romantika a piszkokban, meg az elhanyagoltságban van... De mit tudnak ezek a kereskedésből ké-rem... gyűljön a haszon, aztán semmi befektetés. Hát nincsen egy csónak-mólójuk, egy tisztesseges útjuk. En a betérőket előzékenyen fogadom és meg-adom a vendégnek járó tiszteletet.

— Tíz nap alatt megcsináltam a vá-rosrendezési tervet — simítja vállon a zseni a topogó szódást. — Ez semmi-ség. De mindenki elálmélkodott a pon-tos, precíz munkámon. Várom, hogy fölkerjének egy nagyobb lélegzetű feladatra; a város távlati fejlesztési tervének kidolgozására. Elvállalom. Nem kérek pénzt előre. Majd amikor elfogadták, akkor nyújtom be a szá-mát. Lesz hozzá elég biztonságos er-kölcsi alapot. Tudja kérem, ezek mellékes, bagatell munkák az én fő dolgaim mellett.

— Hűj, az áldóját — horkan föl a szódás —, igen elbeszélgettem az időt. A feleségem meg szegény, ott vár a vendéglőben. Nem birja bezárni egye-dül a vaspántos ajtót. Elindulok már.

— Arra vigyázni kell, hogy a papa-gáj először csak egy szót tanuljon meg egyet, egészen tízig. Utána lehet kezdeni az összefüggő strófák tanítá-sát. Ha megterhelik, agyhártya gyulla-dást kap.

— Igazán jól beszélgettünk — nyújtja kezét a szódás —, legyen sze-rencsénk máskor is.

— Engedje meg, hogy bemutatko-zam: dr. Lenderhender.

— Örvendek: Rohonyi Pál vagyok, s igazán mondom, ilyen jól már régen diskuráltam.

— Ja bocsnát — lép vissza zseni —, nem volna egy szál gyufája?

— Hogyne volna kérem — kedélyes-kedett a másik és áncvájra rágyújtot-tak.

Elgémberedett karokkal tápász-kodtam talpra. Zsibbadt a balke-

zem, mintha ezer apró tű szúrná. Nem mertem mozdulni a beszélge-tők lába mellett. Féltém, hogy frászt kapnak az ijedtségtől, még majd azt hiszik, valamilyen mérges vadkan szalad elő és megeszi őket vacsorára.

Lépteik zaját elnyelte a Maros-parti árter csöndje, alakjukat kör-rülfogta a fekete este. Beszélgeté-sük jó ize, szépsége-mélysége meg-maradt, mert igazán jól beszélget-tek. Figyelmes, gangos magyaros módon. Attól tartottam-hogy reg-gelre elfelejttem.

Zseblámpám gyöngélkedő fé-nyénél már nem tudtam írni. Zsebre raktam a papírt, ceruzát, és elmentem a parti vendéglőbe. Fasírtot kértem. Készséggel ren-delkezésemre állt a szódás fe-lelsége.

— Éppen délután sütöttem, még majdcsak meleg.

— Tudom — szóltam kedélyes hangsllyal.

Leültem a gázlámpa alá, a ven-déglő közepére és írtam az esti párbeszédet. Közben megettem a kiló húsból készült fasírtot.

— Mennyit fizetek? — kérdez-tem a végén.

— A fasírt 68 forint, a két nagy-fröccs...

— Ízlett? — állt elében a szó-dás.

— Nagyon. Egészen friss, még majdcsak meleg volt.

— Igen, mi a vendégért va-gyunk uram,

— Tudom.

— Legyen szerencsénk máskor s.

— Jövök. Szeretem a gebinése-
ket és a meg nem értett zse-
niket, hiszen hemzseg tőlük a ma-
gyar vidék.

Sejtem, hogy bolondnak néztek, Na, de annyi baj legyen.

TÜZELÉSI CÉLRA

fahulladék kapható

láda és bútortapléc gyártása mellől

kocsinként 10,— Ft-ért

Az elszállításához kérünk kocsit hozni.

Szegedi Falemezgyár, Szeged, Budapesti út 1.

VASÁRNAP

1968. SZEPTEMBER 8.

DEL-MAGYARORSZAG

5